

Slovensko pismo iz Amerike.

(Konec.)

„Če bi bil jez v Semški fari ostal, obljubim de bi se mi ne bilo takó dobro godilo, kakor se mi tukaj véde. Tukaj ima vsak človek, naj bode bogat ali reven po trikrat na dan dvoje, troje ja tudi čvetero sorte mesá jesti; drugačniga nimamo kruha, kakor beliga. Konje in prešiče redé tukaj z debelačo (turšico). Mi mestniki gremo vsak dan na terg, kamor kmetje na velicih vozeh vse sorte sočivja in veliko družih reči na prodaj pripeljejo. Grozdje je tukaj jako drago, če bi imel le en kosček vinograda tukaj, gotovo več bi bil vreden, kakor je nar gorši v Semški Gôri. Vino pa ni takó dragó, bokal francozkiga veljá 3 gold., rajnskiga 4 gold., šampanskiga pa 5 gold. Funt suhih sliv veljá 10 do 15 grošov. Družiga sadja vsih plemen je tukaj dosti; tudi divjiga ne manjka, ktero je práv dobro in od kteriga se večidel divji Amerikanci preživé.“

„Še to vam moram povedati pri ti priliki: Mesca Velikotravna lanskiga leta sim se bil med divje Amerikance podal (ktere Indijane imenujemo, po krajnsko bi jim divjaki rekeli), 600 angležkih milj od našiga mesta St. Louis dalje; čez 100 milj smo se v barki peljali, brez de bi bili kakšno hišo ali drugo poslopje vidili, in tje pridši smo našli divjih korenjakov dovelj. Divji Indijani so veliko veči od nas, ter so tudi močnejši, in po navadi kufraste farbe. Vsi imajo černe, debéle in terde lasé. Njih oblačila, posébnó pozimi, so večidel iz kož divjih zverin, poleti so pa skorej popolnoma nagí. Oni so práv zdravi in verlo zrašeni in bolj krepke in močne postave, kakor mnogi drugi evropski naródi. Redé se večidel od mesá divjih zverin, divjiga sadja in mnogoverstnih korenin; oni govore svojlasten jezik. — Njih orožje sta lok in pšica, z tem orožjem se bojujejo in ga tudi seboj na lov jemljejo, de si z njim zverjačine za potreben živež pridobijo. Eden med njimi je njih starašina, ki ga Čif imenujejo. Laž jim je oestro prepovedana, oni so malo besedi; žganje práv radi žulijo in ga imenujejo Whiskij. Indijani se derže nar raji lazov in velicih ravnin, družiga ne delajo, kakor na lov hodijo. Radi so veséli in tudi radi plešejo. Pisali, z kterimi si muziko delajo, so iz bezga napravljene, boben pa iz jelenove kože, ktero na kako drevó napnejo, in po nji nabijajo, de bobni krog in krog. To dvoje orodje se le na veseljih in plesih divjih Indijanov sliši.“

„Zdaj Vam moram preljubeznivi oče! tudi povedati, de ne stanujem več v Cincinatu, temuč de sim se od ondod v mesto, kteriga podobo v pismi vidite, preselil, kterimu se pravi Sv. Ljudevik (St. Louis). To mesto je práv veliko in imá čez 40 tavezent prebivavcov, kteri so iz mnogoverstnih krajev celiga svetá skupej prišli; leži ob bregu neizrečeno velike reke, kteri je Misisipi imé, ktera čez 500 milj dalje od tukaj pri Novim Orleansu (New Orleans) v morje teče. Iz tega mesta tedaj pridejo barke vsaki dan k nam, gredo naprej in nazaj skoz celo leto. Mesto Sv. Ljudevika je poltretjo uro dolgo, poldrugo uro in čez pa široko. Poleg vóde so velike s-hrambe za blagó in štacune. V tem mestu sim se tedaj veselil, kjer sim si v sredi mesta hišo sozidal, de jo je lepó viditi, ktera me čez 3000 goldinarjev kóšta. Razun hiše sim si tudi 225 oralov zemlje, blizo imenovane reke, v práv lepim kraju za tavezent gold. kupil.“

„Sto korakov od mojiga domovanja stoji ena práv lepa in velika katolíška cerkev, posvečena Materi Božji, devici Mariji, ktera je 60 čevljev široka, 100 čevljev pa dolga, zidal jo je gosp. Zaler, zidarski mojster iz Tirólskiga po rimski umetnosti; potroškov smo imeli pri nji čez 30 tavezent gold. Posvečili so jo prečastitljivi škof gosp. Peter Kenrik na maliga Šmarna dan, to je 8. dan Kimovca lanskiga leta 1844, častitljivi gosp. fajmošter Götting iz Švajca so pa pri tem posvečevanju práv lepó pridigovali. Zraven cerkve je pa škofija, tóde veliko veči, ko Ljubljanska.“

„Iz tega pisanja ste vidili preljubi moj oče! brat in sestri! de sim že čudo veliko svetá prešel, veliko prestal, vidil in se marsikaj noviga izučil: venderle mislim, ako je božja volja, še enkrat se čez veliko morje prepeljati k vam, in pred ko bo mogoče svojo drago domačijo v Semiču obiskati. Prošim vas tedaj, pišite mi pri prvi priliki, in če se mi bo vse práv védlo, vas bom prišel obiskat v jeseni tekočiga leta 1845. Tudi jez bi vam dostikrat rad písal, ali časa mi zmanjkuje in dela imam neizrečeno veliko. Štacuna in oštarija mi toliko dela daste, de ne grem nikoli pred 12. uro h pokoju, zjutrej pa, predenj se dan napóci, moram zopet na nogah biti!“

„Predenj svoje dolgo pisanje sklenem in od Vas slovó vzamem, vam vsim skupej rokó podam, vas kušnem in objamem iz keršanske ljubezni in ostanem do smerti vaš zvest in hvaležin sin
Matija Premuta“.

Žitni kup v Ljubljani v starih časih.

(Nadalje.)

| V létu | Pšenica | | Rež | | Ječmen | | Prosó | | Ajda | | Oves | |
|--------|---------|-----|-----|-----|--------|-----|-------|-----|------|-----|------|--------------------------------|
| | gl. | kr. | gl. | kr. | gl. | kr. | gl. | kr. | gl. | kr. | gl. | kr. |
| 1779 | 1 | 26 | — | 50 | — | — | — | 51 | — | 41 | — | 40 ¹ / ₄ |
| 1780 | 1 | 29 | — | 50 | — | — | — | 49 | — | 39 | — | 34 |
| 1781 | 1 | 33 | 1 | — | — | — | — | 59 | — | 54 | — | 36 ³ / ₄ |
| 1782 | 1 | 47 | — | — | — | — | — | — | — | 53 | — | 40 ² / ₄ |
| 1783 | 1 | 28 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | — | 44 | — | 40 |
| 1784 | 1 | 41 | 1 | 6 | — | — | — | 59 | — | 50 | — | 40 |
| 1785 | 1 | 45 | 1 | 15 | — | — | 1 | 7 | 1 | 7 | — | 47 |
| 1786 | 1 | 22 | 1 | 9 | 1 | — | 1 | 3 | 1 | 10 | — | 48 |
| 1787 | 2 | 5 | 1 | 39 | — | — | 1 | 39 | 1 | 29 | — | 54 |
| 1788 | 2 | 13 | 1 | 39 | — | — | 1 | 11 | 1 | — | — | 56 |
| 1789 | 2 | 16 | 1 | 38 | 1 | 14 | 1 | 7 | — | 54 | — | 53 |
| 1790 | 2 | 2 | 1 | 10 | — | — | 1 | 5 | — | 48 | — | 48 |
| 1791 | 1 | 34 | — | 53 | — | — | — | 57 | — | 45 | — | 34 |
| 1792 | 1 | 35 | — | 56 | — | 48 | — | 51 | — | 48 | — | 34 |
| 1793 | 2 | 10 | 1 | 42 | — | — | 1 | 36 | 1 | 23 | — | 57 |
| 1794 | 1 | 56 | 1 | 13 | — | — | 1 | 12 | — | 57 | — | 44 |
| 1795 | 2 | 11 | 1 | 32 | — | — | 1 | 24 | 1 | 10 | — | 47 |

(Konec sledi.)

Očitno pohvaljenje.

Od e. k. ilirskiga poglavarstva so za podpiranje ljudskih šol skozi pretečeno leto 1844 očitno hvalo dobili:

V Ljubljanski škofii: 38 tehantov in fajmoštrov, 27 kaplanov, 6 posestnikov, 4 komisijski komisarji, 2 cele soseske, 1 šolski ogleda, 1 učitelj in 1 župan.

V Celovski škofii: 35 tehantov in fajmoštrov, 18 kaplanov, 15 učiteljev, 9 posestnikov in 1 posestnica, 8 grajšakov in 1 grajšakinja, 9 komisijskih komisarjev, 3 grajšinski oskerbniki, 2 župana in 1 cela soseska.

V Lavantinski škofii: 3 korarji, 5 tehantov in fajmoštrov, 4 kaplani, 1 grajšak, 2 posestnika, 1 opát, 1 prošt, 1 grajšinski oskerbnik, 2 šolska ogleda in 1 učitelj.

Popravek.

V sestavku poprejšnjiga lista „Vkoristenje vinskih tropin“ na 134. strani, v družimu redu, v 5. verstí od zgoraj namesto tropine beri vina.

Vprašanje namesto vganjke.

Kadar kravi teleta vzamejo, ji dajo kosček kruha z solijo potreseniga in pa nekaj telečje dlake povžiti, kér menijo, de se po tem kravi po teletu manj toži, in de ob mleko ne pride. Stó cekinov tistimu, ki mi zamore razložiti, kakó to vražno vraštvó pomaga?

Dr. Bleiweis.

Znajdba vganjke v poprejšnjim listu je:

Obetat — Ta te bo.

| Žitni kup. | V Ljubljani | | V Krajnju | |
|---------------------------------|-------------------|-----|-------------------|-----|
| | 23. Velkiserpana. | | 18. Velkiserpana. | |
| | gold. | kr. | gold. | kr. |
| 1 mernik Pšenice domače | 1 | 35 | 1 | 40 |
| 1 » » banaške | 1 | 40 | 1 | 44 |
| 1 » Turšice | 1 | 5 | 1 | 9 |
| 1 » Soršice | — | — | 1 | 12 |
| 1 » Reži | 1 | 6 | 1 | 12 |
| 1 » Ječmena | — | 50 | — | 57 |
| 1 » Prosa | 1 | 3 | 1 | 10 |
| 1 » Ajde | — | 54 | — | 58 |
| 1 » Ovsa | — | — | — | — |